

Številka: 00104-7/2018/5

Datum: 7. 2. 2018

Odgovor na poslansko vprašanje Jelke Godec v zvezi z morebitno epidemijo ošpic v Sloveniji

Državni zbor Republike Slovenije je z dopisom št. 020-07/18- 10/1 z dne 10. 1. 2018 Vladi Republike Slovenije posredoval poslanska vprašanja Jelke Godec v zvezi z morebitno epidemijo ošpic v Sloveniji. Poslanko zanima, ali je Vlada Republike Slovenije že sprejela nujne ukrepe za preventivno zaježitev izbruha ošpic v Sloveniji, kateri so vzroki za nižjo precepljenost otrok na posameznih območjih in kakšni bodo ukrepi za ponoven dvig odstotka cepljenih. Poslanko zanima tudi, kako je slovensko zdravstvo pripravljeno na morebitne izbruhe bolezni, kot so ošpice. V nadaljevanju Vlada Republike Slovenije podaja odgovore in pojasnila k zastavljenim vprašanjem.

Spremljanje deleža cepljenih otrok proti devetim nalezljivim boleznim v Sloveniji kaže, da je ta še relativno visoka (okrog 95 %), razen deleža cepljenih otrok proti ošpicam, ki je v nekaterih zdravstvenih regijah precej nizek (od 88 % do 92 %) in ne zagotavlja več kolektivne imunosti. Najnižji delež cepljenih se beleži v urbanih predelih, zlasti v Ljubljani, Mariboru in Kopru.

O tem, zakaj se delež cepljenih ponekod znižuje, ni konkretnih podatkov, se pa to pojavlja tudi v drugih evropskih državah in Slovenija pri tem ni izjema. Da bi ustavili trend padanja precepljenosti, države sprejemajo različne dodatne ukrepe, npr. omejitve pri vključitvi v vrtec za necepljene otroke, višje globe za starše, ki ne cepijo otrok, okrepljeno komunicirajo s splošno javnostjo in izvajajo številne promocijske aktivnosti.

Z namenom obrniti trend cepljenja v pozitivno smer in povečati delež cepljenih otrok je bila na Ministrstvu za zdravje ustanovljena interdisciplinarna delovna skupina, v kateri so močno zastopani pediatri. Med ključnimi ukrepi, ki so se že začeli izvajati, lahko omenimo predvsem:

- okrepljeno obveščanje javnosti, da bi znova povrnili zaupanje v cepljenje, stroko in zdravstveni sistem; medijska kampanja, v kateri nagovarjamo predvsem starše, ki so neodločeni glede cepljenja in vanj dvomijo;
- angažiranost pediatrov, da se v okviru obeh stanovskih zbornic (zdravniške in sestrške) v redni izobraževalni program vključijo dodatne strokovne vsebine o cepivih in cepljenju;
- Nacionalni inštitut za javno zdravje je pripravil priporočila za preverjanje precepljenosti pri dijakih in študentih, ki pri praktičnem pouku prihajajo v stik s pacienti;
- za starše, ki se ne odločijo za cepljenje, je bil pripravljen letak z informacijami o posledicah te odločitve in kako ravnati, kadar do bolezni pride;
- skupaj s pediatri in epidemiologi smo na temo cepljenja aktivno sodelovali na dnevih ravnateljev vrtcev in osnovnih šol ter vsebinsko in finančno podprli projekt študentov medicine Imuno, ki je pri svoji komunikaciji zelo učinkovit in tudi mednarodno prepoznan.

V okviru že omenjene delovne skupine se pripravljajo tudi spremembe zakonodaje s področja cepljenja, s katerimi želi Vlada Republike Slovenije predvsem ohraniti obvezno cepljenje in posledično visoko precepljenost, poenostaviti postopek obravnave oseb z medicinskimi kontraindikacijami, o katerih naj bi odločala izključno medicinska stroka in povišati globe za

neizvajanje določb zakona. V okviru delovne skupine se razpravlja o različnih možnostih omejitev vključitve otrok v vrtec, vendar dokončne odločitve o tem še ni. Odločitev mora biti stvar najširšega konsenza med številnimi vpletenimi, ki jih ta odločitev zadeva.

V Sloveniji torej ošpice zaenkrat dobro obvladujemo in večjega širjenja trenutno ne pričakujemo. Če pa se bo delež cepljenih kljub vsem omenjenim ukrepom še naprej zmanjševal, se bodo tudi pri nas začeli pojavljati večji izbruhi, kot jih beležijo v številnih evropskih državah in naši sosesčini. Pomemben razlog za zmanjšanje deleža cepljenih je neosveščenost staršev o koristih cepljenja in možnih posledicah bolezni (saj se ošpice pri nas več let niso pojavljale) in pretirana zaskrbljenost zaradi morebitnega pojava neželenih učinkov cepljenja.

Glede na to, da posamezne primere ošpic vsako leto beležimo tudi v Sloveniji in da so zdravniki s tem seznanjeni, izkušnje kažejo, da ob značilni klinični sliki pri pacientu zdravniki pomislijo na ošpice, poročajo o sumu Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje in z laboratorijsko preiskavo potrdijo ali ovržejo sum. Če so ošpice potrjene, epidemiološka služba ukrepa v skladu z algoritmom, ki predvideva iskanje oseb, ki so bile v stiku s pacientom v času kužnosti, in predpiše njihovo zaščito. Na ta način se možnost širjenja virusa zelo zmanjša.

Ker je cepljenje dokazano najbolj varen in učinkovit ukrep, s katerim se lahko zaščitimo proti mnogim nalezljivim boleznim, Vlada Republike Slovenije poziva starše, da cepijo svoje otroke, saj na ta način zaščitijo svojega otroka in posredno prispevajo h kolektivni imunosti, ki ob dovolj visokem deležu cepljenih (pri ošpicah je potreben 95 % delež cepljenih) zaščiti tudi najbolj ranljive, ki zaradi medicinskih razlogov ne smejo biti cepljeni.

Vse aktivnosti Ministrstva za zdravje, Nacionalnega inštituta za javno zdravje in strokovne javnosti so zaradi tega izrazito preventivno usmerjene s skupnim ciljem, da s strokovnimi argumenti in kredibilnimi informacijami prepričamo starše o pomenu cepljenja in obrnemo trend razmišljanja v smer, da je cepljenje pravica in privilegij in ne prisila.